

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 51/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť Gréckokatolíckeho arcibiskupstva Prešov, Hlavná 1, Prešov, zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Vargaeštok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 5 C 9/2008 zo 16. júna 2016 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 235/2016 z 31. októbra 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Gréckokatolíckeho arcibiskupstva Prešov **o d m i e t a** ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2017 doručená sťažnosť Gréckokatolíckeho arcibiskupstva Prešov, Hlavná 1, Prešov (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Vargaštok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Svidník (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 5 C 9/2008 zo 16. júna 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 235/2016 z 31. októbra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresným súdom Svidník bolo pod sp. zn. 5 C 9/2008 vedené konanie, v ktorom si žalobca Slovenské národné múzeum – Múzeum ukrajinskej kultúry, Centrálna 258, Svidník (ďalej aj „žalobca“), uplatňoval nárok na vydanie hnutelnej veci (výtvarného diela) proti žalovanej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, Hlavná 1, Prešov (ďalej aj „žalovaná“), „zastúpenej“ sťažovateľom (ďalej aj „napadnuté konanie“). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 9/2008 zo 4. mája 2011 zaviazal žalovanú vydať žalobcovi predmetnú vec do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a zaplatiť mu trovy konania v sume 9 677,07 €. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove rozhodol rozsudkom sp. zn. 19 Co 59/2012 z 30. októbra 2012 tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti vydať vec potvrdil, vo výroku o povinnosti náhrady trov konania rozsudok zrušil a v tejto časti vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po vrátení veci odvolacím súdom okresný súd napadnutým uznesením uložil žalovanej povinnosť v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi v sume 10 463,38 € a štátu v sume 395 €. Krajský súd na základe odvolania žalovanej napadnuté uznesenie okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania medzi stranami sporu zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 9 261,98 €.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu a svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

„Sťažovateľ... namieta, že tak Okresný súd Svidník, aj Krajský súd Prešov konali a vydali rozhodnutia s účastníkom konania - žalovaným Gréckokatolícka cirkev na Slovensku zast. Gréckokatolíckym arcibiskupstvom Prešov, pričom účastník konania žalovaný Gréckokatolícka cirkev na Slovensku nemá právnu subjektivitu teda ani procesnú subjektivitu pričom pri skúmaní podmienok konania ex offa zo strany jednotlivých súdov v SR nedošlo ani v jednom konaní k spochybneniu tejto skutočnosti, hoci jednotlivé súdy mali na túto podmienku konania - riadne označenie žalovaného prihliadať ex offa bez akejkoľvek námietky účastníka konania tzn., že tak Okresný súd Svidník aj Krajský súd Prešov konali celé obdobie so subjektom bez právnej/procesnej subjektivity, nakoľko Gréckokatolícka cirkev na Slovensku je výlučne registrovanou cirkvou Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 308/991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov avšak nie samostatným subjektom, de facto v právnych vzťahoch nemôže vystupovať Gréckokatolícka cirkev na Slovensku samostatne, nedisponuje samostatným identifikačným číslom organizácie alebo iným identifikačným znakom čo potvrdzujú aj informácie z web stránky Štatistického úradu Slovenskej republiky.

V označení žalovaného v samotnom návrhu žalobcu - SNM disponovalo Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov ako zástupca tak hmotnoprávnou ako aj procesnoprávnou subjektivitou a nie Gréckokatolícka cirkev na Slovensku a z toho dôvodu sťažovateľ... vzniesol v konaniach na Okresnom súde Svidník a Krajskom súde Prešov námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného dôsledkom ktorej je nulitosť samotných rozhodnutí vydaných Okresným súdom Svidník, sp. zn. 5C/9/2008-297 zo dňa 16.06.2016 a Krajským súdom Prešov, sp. zn. 19Co/235/2016-314 to dňa 31.10.2017, pričom predmetné súdy sa s touto námietkou nevysporiadali.

... Z uvedeného je zjavné, že súdy v rámci svojej rozhodovacej činnosti nevzali do úvahy a neskúmali skutočnosti ktoré im prikazuje platná legislatíva a to či boli vôbec

splnené podmienky na konanie vo vzťahu k pasívnej legitímácii sťažovateľa, čím sťažovateľovi spôsobili nielen majetkovú ujmu, ale aj nemajetkovú ujmu.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

Základné právo sťažovateľa Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov právne zast. Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o. na spravodlivý súdny proces uvedené v čl. 46 Ústavy SR, čl. 6, ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách uznesením Krajského súdu Prešov, sp. zn. 19 Co/235/2016-314 to dňa 31. 10. 2017 a uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 5 C/9/2008-297 zo dňa 16. 06. 2016 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 19 Co/235/2016-314 to dňa 31. 10. 2017 a uznesenie Okresného súdu Svidník sp. zn. 5 C/9/2008-297 zo dňa 16. 06. 2016 sa zrušuje a vec sa vracia na Okresný súd Svidník na ďalšie konanie.

Okresný súd Svidník a Krajský súd Prešov, sú povinné do jedného (1) mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 10.000,00,- € (slovom desaťtisíc eur) na účet právneho zástupcu sťažovateľa... a to každý v sume 5.000,00,- € (slovom päťtisíc eur).

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu tiež navrhuje odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v posudzovanej veci na základe argumentácie, ktorej podstatná časť je citovaná v časti I tohto uznesenia, namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola žalovaná konajúca v napadnutom konaní prostredníctvom sťažovateľa zaviazaná zaplatiť žalobcovi (ako aj štátu) náhradu trov konania, a tiež napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania zmenil (v podstate) vo výške sumy priznanej náhrady.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je podaná niekým zjavne neoprávneným. O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej

súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, príp. rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom namietaného konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti.

Z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľ musí teda namietať porušenie svojich základných práv alebo slobôd a ak ide o vec, ktorá je spojená s konaním pred všeobecným súdom, to prichádza do úvahy v zásade len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 3/05, II. ÚS 564/2016).

Zo sťažnosti sťažovateľa, z jej príloh, ako aj z vlastnej evidencie rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že v napadnutom konaní vedenom Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 5 C 9/2008 na základe žaloby Slovenského národného múzea – Múzea ukrajinskej kultúry, Centrálna 258, Svidník, o vydanie hnutelnej veci, bola žalovanou Gréckokatolícka cirkev na Slovensku, Hlavná 1, Prešov, „zastúpená“ sťažovateľom. Napadnuté konanie bolo vo veci samej právoplatne skončené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 9/2008 zo 4. mája 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 59/2012 z 30. októbra 2012, ktorým bola žalovaná zaviazaná na plnenie. Dovolanie žalovanej v predmetnej veci bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 97/2014 zo 14. apríla 2016 odmietnuté.

Sťažnosťou sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu, ako aj napadnuté uznesenie krajského súdu smerujú tiež proti žalovanej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, ktorá nimi bola zaviazaná na úhradu trov napadnutého konania v prospech žalobcu.

Podľa prvej vety § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov registrujúci orgán vedie evidenciu všetkých právnických osôb podľa tohto zákona vrátane tých, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkví a náboženských spoločností, pokiaľ nepodliehajú inej evidencii alebo registrácii, a upraví jej podmienky.

Zo zoznamu registrovaných cirkví a náboženských spoločností vedeného Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, ako aj zo Základného dokumentu Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku vyplýva, že útvárom so samostatnou právnou subjektivitou (odvodenou od Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku) je aj Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v posudzovanej veci podal subjekt (Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov), ktorý nebol účastníkom (resp. stranou) konania, resp. konaní, v ktorých boli vydané napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu. Na uvedenom nič nemení ani argumentácia sťažovateľa obsiahnutá v jeho sťažnosti, ktorou spochybňuje (aj) právnu existenciu (právnou subjektivitou) žalovanej, ktorú v napadnutom konaní zastupoval. Ak totiž všeobecné súdy s určitým subjektom konali ako s účastníkom konania (resp. stranou sporu), vec meritórne prejednali a dospeli k záveru, že tento účastník (strana) má právnu (a procesnú) subjektivitu, výlučne tento subjekt je spôsobilý namietať prípadné porušenie svojich práv garantovaných ústavou (prípadne kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) prostredníctvom sťažnosti adresovanej ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že zo samotného obsahu sťažnosti sťažovateľa (v ktorej namieta nedostatok procesnej subjektivity, ako aj pasívnej vecnej legitímácie cirkvi ako žalovanej v napadnutom konaní) vyplýva, že sťažovateľ sa ňou v podstate domáha ochrany práv žalovanej v napadnutom konaní, a nie ochrany práv svojich.

Na základe uvedeného ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že ak sťažovateľ ako samostatný subjekt právnych vzťahov s vlastnou právnou subjektivitou, ktorý ako taký nebol účastníkom napadnutého konania pred všeobecnými

súdmi, podal vo vlastnom mene sťažnosť, ktorou (v konečnom dôsledku) namieta porušenie v sťažnosti označených práv iného subjektu (účastníka, resp. strany napadnutého konania), podal ju ako neoprávnená osoba. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 19 Co 235/2016 z 31. októbra 2017 po preskúmaní jeho odôvodnenia konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa je aj zjavne neopodstatnená, keďže krajský súd odôvodnil napadnuté uznesenie spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z čl. 46 ods.1 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, z ktorých nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ako celok pôsobí uznesenie krajského súdu presvedčivo a nevyvoláva pochybnosti o správnosti prijatých záverov. Ústavný súd preto konštatuje, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky arbitrárnosti, odôvodnil ústavne akceptovateľným spôsobom, a preto nevidí dôvod, aby zasahoval do jeho skutkových a právnych záverov.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľ z čiastočne identických dôvodov ako v jeho terajšej sťažnosti podal na ústavnom súde sťažnosť, ktorá bola ústavným súdom v konaní sp. zn. III. ÚS 464/2016 odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018